

ВИСНОВОК

на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих положень про забезпечення безпеки посадових осіб», внесеного народними депутатами України Неклюдовим В.М. та іншими (всього 11 підписів) (реєстр. № 14068 від 22.09.2025)

Згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р. О. від 24 вересня 2025 року (електронна картка документа (2004785) Комітет на засіданні 03 листопада 2025 року (протокол № 246) розглянув на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих положень про забезпечення безпеки посадових осіб», внесений народними депутатами України Неклюдовим В.М. та іншими (всього 11 підписів) (реєстр. № 14068 від 22.09.2025).

Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, «є удосконалення положень Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» у частині застосування заходів забезпечення безпеки народних депутатів України, забезпечення нормативного підґрунтя для вчасного реагування уповноваженими органами на загрози життю та здоров'ю народних депутатів України, виявлення та запобігання посяганням».

Для реалізації зазначеної мети авторами запропоновано зміни щодо ініціювання питання про необхідність забезпечення безпеки народного депутата України, а саме: до статті 7 Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» (доповнення новими трьома частинами) та до Закону України «Про комітети Верховної Ради України», зокрема, шляхом доповнення статті 13 новим пунктом 8¹, а також доповнення цього Закону новою статтею 22¹.

Згідно з частиною п'ятою статті 83 Конституції України порядок роботи Верховної Ради України встановлюється Конституцією України та Регламентом Верховної Ради України.

Відповідно до частини четвертої статті 93 Регламенту Верховної Ради України та предмета відання Комітету, визначеного Постановою Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 29 серпня 2019 року № 19-IX, Комітет зазначив, що проект Закону України (реєстр. № 14068) подано на реєстрацію згідно з частиною першою статті 89, частиною другою статті 90 та частинами першою, другою і шостою статті 91 Регламенту Верховної Ради України, за підписом особи, яка має право законодавчої ініціативи, разом з проектом постанови, яку пропонується Верховній Раді України прийняти за результатами його розгляду, пропозицією щодо кандидатури доповідача на пленарному засіданні, пояснювальною запискою, порівняльною таблицею та електронним файлом.

Комітет зауважив, що план законопроектної роботи Верховної Ради України на 2025 рік, затверджений Постановою Верховної Ради України від 11 лютого 2025 року № 4228-IX, не містить питання щодо необхідності законодавчого врегулювання застосування заходів забезпечення безпеки народних депутатів України.

Також Комітет звернув увагу на те, що у назві законопроекту (реєстр. № 14068) йдеться про зміни «щодо удосконалення окремих положень про забезпечення безпеки посадових осіб», натомість зміни у законопроекті стосуються ініціювання питання щодо необхідності забезпечення безпеки лише народного депутата України і не пропонуються заходи щодо безпеки інших посадових осіб.

Крім цього, Закон України «Про комітети Верховної Ради України», до якого вносяться зміни є чинним в редакції Закону № 3277-IV від 22.12.2005 (Відомості Верховної Ради України, 2006, № 17, ст.146), а не в редакції 1995 року (Відомості Верховної Ради України, 1995, № 19, ст.134), як зазначено в пункті 2 законопроекту.

У межах предмета відання Комітету, по суті змін, що пропонуються у законопроекті (реєстр. № 14068) до законів України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» та «Про комітети Верховної Ради України», Комітет зазначив таке.

Змінами до Закону України «Про комітети Верховної Ради України» автори законопроекту пропонують передбачити можливість ініціювання комітетами Верховної Ради України питання, шляхом прийняття відповідного рішення комітету, щодо необхідності забезпечення безпеки народного депутата України перед Головою Верховної Ради України.

Відповідно до статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Положеннями частини першої статті 89 Конституції України передбачено, що комітети Верховної Ради України створюються Верховною Радою України для здійснення законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду

питань, віднесених до її повноважень, виконання контрольних функцій відповідно до Конституції України.

Згідно з пунктом 21 частини першої статті 92 Конституції України організація і порядок діяльності Верховної Ради України, статус народних депутатів України визначаються виключно законами України.

Відповідно до Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» державна охорона органів державної влади України та посадових осіб - це система організаційно-правових, режимних, оперативно-розшукових, інженерно-технічних та інших заходів, які здійснюються спеціально уповноваженими державними органами з метою забезпечення нормального функціонування органів державної влади України, безпеки посадових осіб та об'єктів, визначених цим Законом.

Згідно з положеннями статей 4-5 зазначеного Закону державна охорона здійснюється щодо Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Конституційного Суду України, Верховного Суду, а також здійснюється забезпечення безпеки Президента України.

До посадових осіб, відповідно до статті 6 цього ж Закону, щодо яких забезпечується безпека у місцях постійного і тимчасового перебування належать: Голова Верховної Ради України, Прем'єр-міністр України, Голова Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду, Перший заступник Голови Верховної Ради України, Перший віце-прем'єр-міністр України, Міністр закордонних справ України, Генеральний прокурор, Міністр оборони України, заступник Голови Верховної Ради України.

Змінами до Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» передбачено доповнення новими частинами статті 7, положеннями якої визначено інших суб'єктів щодо яких здійснюється або може здійснюватися державна охорона, окрім тих посадових осіб щодо яких забезпечується безпека відповідно до статі 6 зазначеного Закону.

Безпосередньо щодо народних депутатів України здійснення державної охорони Законом України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» не передбачено.

Водночас, положеннями частини четвертої статті 7 наведеного вище Закону визначено, що державна охорона у разі наявності загрози життю чи здоров'ю може здійснюватися щодо інших посадових осіб за рішенням Президента України, прийнятим за поданням посадових осіб, уповноважених виступати від імені відповідних державних органів, або за поданням начальника Управління державної охорони України.

Крім цього, Законом України «Про статус народного депутата України», який є спеціальним Законом, що визначає статус (права, обов'язки і відповідальність) народного депутата України у Верховній Раді України та за її межами, встановлює правові і соціальні гарантії здійснення народним депутатом України своїх депутатських повноважень, передбачено основні гарантії діяльності народного депутата України.

Відповідно до частини третьої статті 26 цього Закону – «держава гарантує народному депутату необхідні умови для ефективного здійснення ним депутатських повноважень. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, керівники підприємств, установ і організацій, незалежно від форм власності та їх підпорядкування, забезпечують умови для здійснення народним депутатом своїх повноважень у межах та в порядку, визначених Конституцією України, цим та іншими законами України, а громадські організації та політичні партії можуть сприяти йому в цьому».

Свою чергою, серед основних умов для виконання депутатських повноважень, передбачених положеннями частини четвертої статті 28 Закону України «Про статус народного депутата України» визначено, що «Управління державної охорони України разом з органами Служби безпеки України та Національної поліції (в межах їх повноважень) забезпечує безпеку народному депутату при виконанні ним депутатських повноважень, а також за місцем його проживання та членів його сім'ї у порядку, встановленому законом».

Комітет також звернув увагу на те, що положення частини четвертої статті 28 Закону України «Про статус народного депутата України» кореспондуються з нормою, передбаченою пунктом 8 частини першої статті 78 Регламенту Верховної Ради України, якою визначено повноваження Голови Верховної Ради України. Так, відповідно до пункту 8 частини першої статті 78 Регламенту Верховної Ради України, Голова Верховної Ради України вживає заходів щодо охорони та захисту народних депутатів України.

Разом з цим, авторами законопроекту (реєстр. № 14068) запропоновано доповнити статтю 7 Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» новими частинами, що передбачають порядок ініціювання питання про необхідність забезпечення безпеки народного депутата України перед Головою Верховної Ради України. Зокрема, пропонується, що у разі наявності загрози життю чи здоров'ю народного депутата України перед Головою Верховної Ради України може ініціювати питання щодо забезпечення безпеки може або безпосередньо цей народний депутат України або комітет Верховної Ради України, членом якого він є.

Новели також передбачають, що у разі ініціювання питання щодо необхідності забезпечення безпеки народного депутата України – члена комітету має бути прийнято рішення на засіданні відповідного комітету Верховної Ради України.

Відповідні зміни щодо ініціювання комітетом Верховної Ради України питання щодо необхідності забезпечення безпеки народного депутата України автори законопроекту пропонують у Законі України «Про комітети Верховної Ради України», шляхом доповнення частини першої статті 13 новим пунктом 8¹, а також доповнення Закону новою статтею 22¹.

У межах предмета відання Комітету, по суті змін, що пропонуються у законопроекті (реєстр. № 14068) до Закону України «Про комітети Верховної Ради України» Комітет зазначив таке.

Організація, повноваження та порядок діяльності комітетів Верховної Ради України визначаються Конституцією України, законами України «Про комітети Верховної Ради України», «Про статус народного депутата України», іншими законами України, Регламентом Верховної Ради України, та постановами Верховної Ради України.

Згідно з положеннями статті 1 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», комітет Верховної Ради України - орган Верховної Ради України, який утворюється з числа народних депутатів України для здійснення за окремими напрямами законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України, виконання контрольних функцій. Комітет відповідальний перед Верховною Радою України і підзвітний їй. Діяльність комітетів координує Голова Верховної Ради України згідно з Конституцією України та в порядку, встановленому Регламентом Верховної Ради України.

Доповнюючи новими положеннями Закон України «Про комітети Верховної Ради України» автори законопроекту розширюють організаційну функцію комітетів Верховної Ради України (стаття 13, нова стаття 22¹) новим повноваженням щодо ініціювання питання щодо забезпечення безпеки народного депутата України.

Однак таке повноваження не зовсім узгоджується з основним завданням комітетів Верховної Ради України, визначеним Конституцією України – «для здійснення за окремими напрямами законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України, виконання контрольних функцій».

Відповідно до статті 13 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» організаційна функція комітетів полягає в:

- 1) плануванні своєї роботи;
- 2) проведенні збору та аналізу інформації з питань, що належать до повноважень комітетів, організації слухань із цих питань, у тому числі на засіданнях Верховної Ради України;
- 3) попередньому обговоренні відповідно до предметів їх відання кандидатур посадових осіб, яких згідно з Конституцією України обирає, призначає, затверджує Верховна Рада України або надає згоду на їхнє призначення, підготовці до розгляду Верховною Радою України відповідних висновків щодо цих кандидатур;
- 4) підготовці питань на розгляд Верховної Ради України відповідно до предметів їх відання;
- 5) участі у формуванні порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України;
- 6) прийнятті рішень, наданні висновків, рекомендацій, роз'яснень;
- 7) розгляді звернень, що надійшли до комітету в установленому порядку;
- 8) участі відповідно до предметів їх відання в міжпарламентській діяльності, взаємодії з міжнародними організаціями;
- 9) підготовці письмових звітів про підсумки своєї діяльності;

10) забезпеченні висвітлення своєї діяльності в медіа.

Згідно зі статтею 49 зазначеного Закону України, за результатами розгляду питань на засіданнях комітетів з організаційних питань приймаються рішення.

Крім цього, Комітет звернув увагу на нову статтю, якою пропонується доповнити Закон України «Про комітети Верховної Ради України».

Так новою статтею 22¹ передбачено, що «У разі надходження до Комітету Верховної Ради України інформації про наявність реальної загрози життю чи здоров'ю народного депутата України, який є членом цього Комітету, Комітет невідкладно розглядає це питання на його засіданні та може прийняти рішення ініціювати перед Головою Верховної Ради України питання щодо необхідності забезпечення безпеки такого народного депутата України та внесення відповідного подання на розгляд Президента України».

Підтримуючи пропозицію щодо необхідності врегулювання питання забезпечення безпеки народного депутата України шляхом внесення змін до Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» щодо ініціювання цього питання Головою Верховної Ради України або народним депутатом України, запропоновані законопроектом (реєстр. № 14068) зміни до вказаного Закону та Закону України «Про комітети Верховної Ради України» щодо розгляду та ініціювання комітетом Верховної Ради України зазначеного питання вбачаються сумнівними, оскільки можуть навіть ускладнити питання ініціювання забезпечення безпеки народного депутата України, зокрема, у випадку неприйняття комітетом відповідного рішення.

Також Комітет звернув увагу, що наразі десять народних депутатів України не входять до складу жодного з комітетів Верховної Ради України. Тому, пропозицією щодо ініціювання комітетом Верховної Ради України питання про необхідність забезпечення безпеки народного депутата України – члена цього комітету створює нерівні умови для народних депутатів України, як учасників правовідносин.

Окрім цього, згідно з положеннями Конституції України забезпечення, зокрема, державної безпеки покладаються на правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом (стаття 17). Отже, у разі надходження інформації про наявність реальної загрози життю чи здоров'ю народного депутата України, питання забезпечення безпеки народного депутата України має вирішуватися в порядку, встановленому Конституцією та законами України.

Відтак, автори законопроекту наділяють комітети Верховної Ради України неприцанними їм повноваженнями.

Відповідно до частини четвертої статті 93 Регламенту Верховної Ради України комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, ухвалює експертний висновок на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам, який додається до висновку головного

комітету та має бути поданий до головного комітету у 21-денний строк з дня отримання законопроекту, проекту іншого акта для надання висновку.

Керуючись частиною четвертою статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет ухвалив висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих положень про забезпечення безпеки посадових осіб» (реєстр. № 14068) і прийняв рішення направити його Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки, який визначено головним з підготовки і попереднього розгляду даного законопроекту.

Голова Комітету

С.В. КАЛЬЧЕНКО

